

Från sjukersättning till arbete

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet regeringens proposition 2007/08:124 Från sjukersättning till arbete jämte en motion som har väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att särskilda regler ska gälla för personer som hade rätt till en icke tidsbegränsad sjukersättning för juni 2008. Detta innebär bl.a. att rätten till sjukersättning inte ska omprövas, vilket även gäller för den som återgår i arbete. Vid återgång i arbete ska sjukersättningen i stället minskas med hänsyn till en så kallad reduceringsinkomst enligt ett system med steglös avräkning. Reduceringsinkomsten består av förvärsinkomster och andra pensionsgrundande inkomster med vissa undantag. Sjukersättningen minskas först när reduceringsinkomsten för ett år överstiger ett så kallat fribelopp. En förutsättning för att rätten till sjukersättning inte ska omprövas är att den försäkrade som avser att påbörja ett arbete lämnar in en ansökan till Försäkringskassan. Eftersom avstämning ska göras för varje kalenderår måste den försäkrade lämna in en ansökan för varje år som reglerna för steglös avräkning ska tillämpas.

I propositionen lämnas dessutom ett antal förslag som gäller övriga försäkrade som beviljats en icke tidsbegränsad sjukersättning och de försäkrade som uppbär tidsbegränsad sjuk- eller aktivitetsersättning. Bland annat föreslås att Försäkringskassan ska betala ut ett månatligt belopp under tolv månader till en försäkrad som arbetar med sjuk- eller aktivitetsersättningen vilande. Vidare föreslås en utökad skyldighet för den försäkrade att anmäla till Försäkringskassan när han eller hon påbörjar ett förvärsarbete m.m. Om en försäkrad som uppbär sjukersättning har återfått arbetsförmåga ska förmånen dras in eller minskas med hänsyn till arbetsförmågan. För närvarande krävs att arbetsförmågan har förbättrats väsentligt.

Reglerna ska tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2009.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag dock med den ändringen att även den som fr.o.m. juli 2008 har beviljats icke tidsbegränsad sjukersättning enligt de regler som gällde före den 1 juli 2008 ska omfattas av de särskilda reglerna. Utskottet föreslår även ett förtydligande i lagtexten om när ansökan ska göras.

I betänkandet finns 6 reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Lagförslagen	7
Åtgärder för återgång i arbete m.m.	13
Socialförsäkringsutredning	14
Rehabiliteringsutredning m.m.	15
Reservationer	17
1. Förbättrad arbetsförmåga, punkt 1 (s, v, mp)	17
2. Utvärdering m.m., punkt 3 (s, v, mp)	17
3. Åtgärder för återgång i arbete m.m., punkt 4 (s, v, mp)	18
4. Socialförsäkringsutredning, punkt 5 (s, v, mp)	19
5. Rehabiliteringsutredning, punkt 6 (s, v, mp)	19
6. Finansiell samordning, punkt 7 (s, v, mp)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Propositionen	21
Följdmotionen	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	23
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förbättrad arbetsförmåga

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 16 kap. 7 och 7 a §§. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:124 i denna del och avslår motion 2007/08:Sf29 yrkande 3.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet har föreslagit ovan och med den ändringen att en punkt läggs till mellan orden ”förvärvsinkomster” och ”Som” i 3 kap. 2 § första stycket och att 16 a kap. 1, 2 och 13 §§ får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
2. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring med den ändringen i ingressen att ”13 §” ska vara ”4 kap. 13 §”,
3. lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,
4. lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn med den ändringen i 8 § sista stycket att ”16 a kap. 3 §” ska vara ”16 a kap. 4 §”,
7. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. med den ändringen i 2 § sista stycket att ”16 a kap. 3 §” ska vara ”16 a kap. 4 §”. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2007/08:124 i denna del.

3. Utvärdering m.m.

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf29 yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Åtgärder för återgång i arbete m.m.

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf29 yrkandena 5, 6 och 8.

Reservation 3 (s, v, mp)

5. Socialförsäkringsutredning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf29 yrkande 4.

Reservation 4 (s, v, mp)

6. Rehabiliteringsutredning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf29 yrkande 9.

Reservation 5 (s, v, mp)

7. Finansiell samordning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf29 yrkande 7.

Reservation 6 (s, v, mp)

Stockholm den 14 oktober 2008

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s), Helena Rivière (m), Ronny Olander (s), Lars-Arne Staxäng (m), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s), Mikael Cederbratt (m), Matilda Ernkrans (s), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Barbro Westerholm (fp), Eva Johnsson (kd) och LiseLotte Olsson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1) aviserade regeringen att möjligheterna att arbeta för personer med sjukersättning ska utökas (s.k. steglös avräkning) och vissa andra förändringar i lagstiftningen om sjuk- och aktivitetsersättning. Förslag har redovisats i departementspromemorian Från sjukersättning till arbete (Ds 2008:14).

Regeringens förslag till riksdagens beslut återges i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionen redovisas i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag dock med det tillägget att personkretsen avseende de särskilda reglerna ska omfatta alla som har beviljats rätt till icke tidsbegränsad sjukersättning enligt bestämmelser i deras lydelse före den 1 juli 2008.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om uppföljning och utvärdering, om rätt till rehabilitering samt om sjukersättning vid förbättrad arbetsförmåga.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Propositionen

Särskilda regler för personer som uppbär icke tidsbegränsad sjukersättning

I propositionen pekar regeringen på att ytterst få personer med sjukersättning återgår i arbete trots att det kan förutsättas att personer inom denna grupp har en kvarvarande arbetsförmåga. Färre än en procent av dem som en gång beviljats sjukersättning återgår i arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Ett sannolikt hinder för en person med sjukersättning att pröva sin arbetsförmåga i större utsträckning är att individen i dag saknar den trygghet som behövs för att han eller hon ska våga ta det första steget ut i arbetslivet. De personer som vill pröva att arbeta riskerar således sin framtida försörjningstrygghet.

Ett annat inslag som kan verka återhållande på arbetsutbudet är att partiell sjukersättning endast kan beviljas med 25, 50 eller 75 procent. Exempelvis skulle en person som höjer sitt arbetsutbud med 10 procentenheter, från 50 till 60 procent, få ersättningen sänkt med 25 procentenheter, från 50 till 25 procent. Det krävs således en väsentlig förbättring av arbetsförmågan för att en person med sjukersättning ska kunna börja arbeta eller, vid partiell ersättning, öka sitt arbetsutbud. De personer som upplever en viss förbättring av arbetsförmågan möts därför av marginaleffekter som kan överstiga 100 procent. Detta kan leda till att personen helt avstår från att tillvarata denna förbättring. Detsamma gäller för personer med diagnoser som medger ett arbete under en kortare period då och då, men som mellan dessa perioder helt saknar arbetsförmåga.

Regeringen anser att det behövs både ökad trygghet och flexibla regler för att fler personer med en icke tidsbegränsad sjukersättning ska kunna och våga återgå till arbetsmarknaden helt eller delvis. I propositionen

nen lämnas därför ett antal förslag i syfte att underlätta detta. Regeringen föreslår således att särskilda regler ska gälla för personer som hade rätt till en icke tidsbegränsad sjukersättning för juni 2008. Innebörden av de särskilda reglerna är att rätten till sjukersättning inte omprövas.

För den som avser att påbörja ett arbete är det en förutsättning för att rätten till sjukersättning inte ska omprövas att den försäkrade lämnar in en ansökan till Försäkringskassan. Eftersom avstämning ska göras för varje kalenderår måste den försäkrade lämna in en ansökan för varje år som reglerna för steglös avräkning ska tillämpas.

Sjukersättningen ska minskas med hänsyn till en så kallad reduceringsinkomst enligt ett system med steglös avräkning. Reduceringsinkomsten ska bestå av förvärvsinkomster och andra pensionsgrundande inkomster med vissa undantag. Förslaget till steglös avräkning innebär att sjukersättningen minskas när reduceringsinkomsten för ett år överstiger ett fribelopp. Fribeloppet föreslås uppgå till ett prisbasbelopp (för närvarande 41 000 kr) för en försäkrad som beviljats hel sjukersättning. Sjukersättningen minskas med hälften av den reduceringsinkomst som överstiger fribeloppet. När den försäkrades totala inkomster, både reduceringsinkomsten och sjukersättningen, uppgår till åtta prisbasbelopp (för närvarande 328 000 kr) minskas sjukersättningen krona för krona.

För personer som uppstår partiell sjukersättning blir fribeloppen högre. Exempelvis är fribeloppet 4,2 prisbasbelopp (för närvarande 172 200 kr) för den som har sjukersättning med 50 procent. Avtrappningen av inkomster överstigande fribeloppet och den gräns där avräkningen sker krona för krona ska vara desamma som gäller vid hel sjukersättning, dvs. 50 procent och åtta prisbasbelopp.

Ovannämnda ansökan ska göras innan en person med sjukersättning påbörjar ett arbete. Ansökan ska därefter göras för varje kalenderår. Med anledning av ansökan räknar Försäkringskassan om sjukersättningen enligt de regler som ska gälla för steglös avräkning och fattar ett preliminärt beslut om den nya sjukersättningen. Ett slutligt beslut fattas efter det att den pensionsgrundande inkomsten har fastställts av Skatteverket. Om det slutliga beslutet visar att sjukersättningen betalats ut med för lågt belopp betalas mellanskillnaden ut till den försäkrade. Har sjukersättningen betalats ut med för högt belopp krävs mellanskillnaden åter. Belopp under 1 200 kronor betalas varken tillbaka eller krävs åter.

De särskilda reglerna ska inte längre gälla om en försäkrad beviljas sjukersättning med en högre förmånsnivå.

En utan giltig anledning utebliven eller försenad ansökan medför också att den försäkrade inte längre kommer att omfattas av de särskilda reglerna, vilket i sin tur således kan medföra att sjukersättningen kan komma att minskas eller dras in.

Bostadstillägg ska kunna beviljas för personer som arbetar med stöd av de särskilda reglerna och omfattas av steglös avräkning. Rätt till dagersättning som sjukpenning eller havandeskapspenning ska inte föreligga.

Personerna är försäkrade via sin sjukersättning. De som har partiell sjukersättning och redan arbetar till viss del har dock även i fortsättningen rätt till sjukpenning m.m. på den del som de inte har sjukersättning. Arbetska-delivränta ska kunna beviljas även när arbetet har skett med stöd av de särskilda reglerna.

Regeringen gör i propositionen även den bedömningen att en arbetsgivarare inte ska vara skyldig att betala sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön till en arbetstagare som utför förvärvsarbete under tid som motsvarar den del som sjukersättningen avser.

Arbetsgivarens rehabiliterings- och anpassningsansvar ska gälla på samma sätt som för andra anställda.

De särskilda reglerna, reglerna om steglös avräkning och övriga kompletterande regler ska träda i kraft den 1 december 2008 och tillämpas för tid fr.o.m. den 1 januari 2009. Förändringarna i bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst samt bestämmelser om sjukpenning och andra dag ersättningar ska träda i kraft den 1 januari 2009.

Övriga förslag om ändringar i sjuk- och aktivitetsersättning

Dessa förslag gäller de personer med sjuk- eller aktivitetsersättning som inte omfattas av de särskilda reglerna och de regler för steglös avräkning som redovisats ovan.

Regeringen föreslår att Försäkringskassan ska betala ut ett månatligt belopp till en försäkrad under de tolv första månaderna som den försäkrade arbetar med sjuk- eller aktivitetsersättningen vilande. Beloppet föreslås uppgå till 25 procent av den ersättning som är vilande. Beloppet ska vara skattefritt. I dag gäller att en person med aktivitets- eller sjukersättning som påbörjar ett arbete har rätt till hela ersättningen under de tre första månaderna innan ersättningen förklaras vilande. För en försäkrad som arbetar under tolv månader betyder förslaget ett sammantaget lika stort belopp som i dag betalas ut från försäkringen under arbetsförsöket.

Vidare föreslås en skärpning av anmälningsplikten om en person med aktivitets- eller sjukersättning får en förbättrad arbetsförmåga. Till exempel ska den försäkrade vara skyldig att anmäla till Försäkringskassan redan innan han eller hon påbörjar ett förvärvsarbete, utökar omfattningen av ett redan påbörjat arbete eller fortsätter att förvärvsarbeta efter tid då ersättningen varit vilande.

Regeringen föreslår även att sjukersättningen ska kunna dras in eller minskas om en försäkrad har återfått arbetsförmåga. Enligt i dag gällande regler ska arbetsförmågan ha förbättrats väsentligt för att en indragning eller minskning ska vara möjlig. Förslaget är begränsat till att endast gälla sjukersättning, bl.a. eftersom reglerna för aktivitetsersättning är föremål för en särskild översyn.

Slutligen föreslår regeringen att om Försäkringskassan beslutar att sjukersättningen ska minskas eller dras in på grund av att den försäkrades arbetsförmåga har förbättrats, ska sjukersättningen betalas ut till den försäkrade tills han eller hon har fått ett arbete, dock längst under sex månader.

De ändrade reglerna om indragning och minskning av sjukersättning vid förbättrad arbetsförmåga och anmälningskyldighet i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) ska börja gälla den 1 januari 2009. De nya vilandereglererna i AFL ska också träda i kraft den 1 januari 2009.

Motion

I motion Sf29 av Veronica Palm m.fl. (s, v, mp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om uppföljning och utvärdering. Motionärerna framhåller att det finns vissa oklarheter i förslaget om de särskilda reglerna för personer som uppbär icke tidsbegränsad sjukersättning bl.a. med avseende på personkretsen, Försäkringskassans administration av reglerna, den sjukpenninggrundande inkomsten och konsekvenserna med avseende på jämställdheten. En utvärdering bör därför göras senast tre år efter ikraftträdandet.

I motionens yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om rätt till rehabilitering även för dem som omfattas av de särskilda reglerna.

I motionens yrkande 3 begärs att riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa kravet på väsentligt förbättrad arbetsförmåga för att minska eller dra in sjukersättning. Motionärerna framhåller bl.a. att bara för att en person har en förbättrad arbetsförmåga betyder detta inte att den är stadigvarande. Motionärerna anser det även rimligt att sjukersättning också fortsättningsvis inte minskas eller dras in förrän den försäkrade har uppvisat förbättrad arbetsförmåga i minst tre månader.

Utskottets ställningstagande

Särskilda regler för personer som uppbär icke tidsbegränsad sjukersättning

En stor ökning av sjukfrånvaron i Sverige under slutet av nittioalet innebär även en snabb ökning av inflödet till sjuk- och aktivitetsersättning. Antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning ökade från drygt 400 000 år 2000 till drygt 555 000 år 2005. År 2006–2007 var antalet drygt 550 000 och i september 2008 hade antalet sjunkit till 538 000 personer. Den stora ökningen har förklarats av att allt fler och allt yngre individer har beviljats sjuk- och aktivitetsersättning samtidigt som utflödet från förmånerna har varit litet.

Som redovisats ovan är det ytterst få personer med sjuk- eller aktivitetsersättning som återgår i arbete. En nyligen företagen studie av Försäkringskassan (Möjliga vägar ut ur sjuk- och aktivitetsersättning, Socialförsäkringsrapport 2008:2) visar dock att drygt 12 procent av personer med sjuk-

eller aktivitetsersättning skulle kunna utföra arbete om stöd ges, t.ex. konkreta anpassningsåtgärder på arbetsplatsen och flexibilitet i arbetstidens förläggning.

Det kan således konstateras att det finns inlåsningseffekter i dagens system. Att så många individer är beroende av sjukersättning för sin försörjning medför påfrestningar för både samhällsekonomin och enskilda individer. För den enskilda individen kan ett liv med sjukersättning medföra att både livskvalitet och privatekonomi försämras. En ökad återgång i arbete är därför viktigt såväl för enskilda individer som ur samhällets synvinkel.

Utskottet noterar att nya striktare regler för rätten till sjukersättning införts från juli 2008. Utgångspunkten för förslaget om detta var att så många människor som möjligt skulle ges förutsättningar att försörja sig själva genom förvärvsarbete. Sjukersättning ska därför i fortsättningen endast komma i fråga om den försäkrades arbetsförmåga på grund av sjukdom är stadigvarande nedsatt och rehabilitering inte bedöms kunna leda till att någon arbetsförmåga återfås. Det måste således röra sig om kroniska sjukdomar och irreversibla skador där ytterligare medicinsk eller arbetslivsinriktad rehabilitering inte bedöms kunna leda till att den försäkrade återfår någon arbetsförmåga eller att den arbetsförmåga som finns kan förbättras. Andra faktorer än nedsatt arbetsförmåga till följd av sjukdom ska inte kunna påverka rätten till ersättning. Vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning ska därför inte längre den försäkrades ålder, bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter beaktas. Regeringens förslag om de särskilda reglerna omfattar inte dem som har beviljats sjukersättning enligt reglerna fr.o.m. juli 2008.

Utskottet noterar även att regeringen i proposition 2008/09:22 Vissa socialförsäkringsfrågor föreslår att en arbetsgivare inte ska vara skyldig att betala sjuklön till en arbetstagare som utför förvärvsarbete och omfattas av de föreslagna särskilda reglerna.

Som regeringen har konstaterat kan en förklaring till det låga utflödet ur sjuk- och aktivitetsersättningen vara att individen saknar den trygghet som behövs för att han eller hon ska våga ta det första steget ut i arbetslivet. Även dagens stegvisa ersättningsnivåer kan i vissa fall motverka viljan till återgång i arbete.

Mot bakgrund av de senaste årens utveckling framstår det som synnerligen angeläget att öka möjligheterna för individer med sjukersättning att återgå i arbete. De föreslagna särskilda reglerna ger människor med nedsatt arbetsförmåga möjlighet och ekonomiska incitament att utnyttja den arbetsförmåga de kan ha. Utskottet är av uppfattningen att de särskilda reglerna kommer att medföra en ökad återgång i arbete. Hur stor denna ökning kan bli är dock svårt att förutse.

Det kan i och för sig synas stötande att en grupp personer med sjukersättning i princip garanteras rätt till sjukersättning fram till 65 års ålder. Det kan dock anses som ett betydligt större problem att dagens regelverk kan ge upphov till inlåsnings effekter som hindrar människor att använda sin arbetsförmåga.

Det finns en grupp på ca 3 500 personer som enligt regeringens nuvarande förslag inte omfattas av reglerna för steglös avräkning, trots att de har beviljats sjukersättning enligt de tidigare gällande reglerna. Detta beror på att de i juni 2008 beviljats sjukersättning fr.o.m. juli 2008. Utskottet anser att alla som har beviljats sjukersättning enligt de tidigare gällande reglerna ska omfattas av de särskilda reglerna. Personkretsen bör därför ändras i enlighet med detta.

Regeringens anger i propositionen (s. 84) att arbetsgivarens rehabiliterings- och anpassningsansvar ska gälla på samma sätt som för andra anställda. Motion Sf29 yrkande 2 är därmed tillgodosedd och avstyrks.

Med nämnda ändring av personkretsen ställer sig utskottet bakom regeringens förslag och tillstyrker propositionen i denna del.

Eftersom en utebliven eller försenad ansökan kan medföra att den försäkrade inte längre kommer att omfattas av de särskilda reglerna, vilket i sin tur således kan medföra att sjukersättningen minskas eller dras in, vill utskottet understryka betydelsen av att Försäkringskassan tydligt och i god tid informerar de försäkrade om vikten av att de i rätt tid gör sina ansökningar. Utskottet föreslår dessutom ett förtydligande i 16 a kap. 13 § om när ansökan ska göras. Den som studerar eller arbetar ideellt utan någon ersättning i form av beskattningsbar inkomst behöver inte ansöka om att omfattas av steglös avräkning.

Det är viktigt att den som har en icke tidsbegränsad sjukersättning som beviljats enligt tidigare bestämmelser kan pröva att förvärvsarbeta utan att riskera att rätten till sjukersättning omprövas. Utskottet konstaterar därvid att reformen i detta avseende har stöd av alla riksdagens partier. Den begäran om uppföljning och utvärdering som görs i motion Sf29 yrkande 1 tar upp andra delar av reformen. Utskottet förutsätter att reformen på sedvanligt sätt följs upp och utvärderas. Motion Sf29 yrkande 1 är därmed delvis tillgodosedd och avstyrks.

Övriga förslag om ändringar i sjuk- och aktivitetsersättning

Det är viktigt att varje individs arbetsförmåga tas till vara om detta är möjligt. När det gäller de allmänna villkoren för sjukersättning ställer sig utskottet bakom regeringens förslag att det bör räcka att den försäkrades arbetsförmåga har förbättrats för att sjukersättningen ska kunna dras in eller minskas. Därmed avstyrks motion Sf29 yrkande 3.

Övriga förslag i detta avsnitt har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet ställer sig bakom förslagen.

Därmed tillstyrks propositionen i denna del.

Åtgärder för återgång i arbete m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd för återgång i arbete m.m.

Jämför reservation 3 (s, v, mp).

Motion

I motion Sf29 yrkandena 5, 6 och 8 av Veronica Palm m.fl. (s, v, mp) begärs tillkännagivanden om stöd för återgång i arbete och om viktiga förutsättningar för att hindra inflödet i långa sjukskrivningar och till sjukersättning. Motionärerna framhåller bl.a. att fokuseringen på begränsningar i sjukskrivningstiderna måste växlas mot reella stödinsatser, inkluderande förebyggande insatser, med möjligheter att påverka för den enskilde. Insatserna bör sättas in tidigare och närmare arbetsplatsen samt samordnas mera. Tydligare fokus bör läggas på individen i stället för på systemen. Stöd bör lämnas utifrån de egna förutsättningarna, t.ex. i form av stödperson, medicinsk behandling, psykoterapi, utbildning, arbetsträning, konkreta anpassningsåtgärder på arbetsplatsen, flexibla arbetstider, mindre stressigt arbetsliv samt ökade möjligheter att prova annat arbete under sjukskrivningstiden.

Utskottets ställningstagande

Efter det att sjukskrivningarna har ökat under ett antal år sedan slutet av 1990-talet är antalet utbetalda nettodagar av sjukpenning nu tillbaka på den nivå som gällde kring årsskiftet 1997/1998. Många samverkande orsaker kan ligga bakom nedgången, bl.a. Försäkringskassans regeltillämpning, kassans samverkan med Arbetsförmedlingen och vården, attitydförändringar hos både arbetsgivare och anställda samt nytt beslutsstöd hos läkarna.

Trots nedgången de senaste åren har Sverige en sjukfrånvaro på en något högre nivå än de flesta länder inom EU.

I budgetpropositionen för 2008 redovisade regeringen att den avsåg att stödja vidareutvecklingen av företagshälsovården och att även införa en rehabiliteringsgaranti. För detta avsatte regeringen 3,4 miljarder kronor för åren 2008 till 2010. En överenskommelse beträffande vidareutveckling av företagshälsovården har nu träffats mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Den gäller fr.o.m. den 1 juli 2008 och t.o.m. den 31 december 2010. Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting har också undertecknat en överenskommelse om en medicinsk rehabiliteringsgaranti, som trätt i kraft den 1 juli 2008 för diagnosgrupperna icke specifika rygg- och nackbesvär och lindrig eller medelsvår psykisk ohälsa.

För att stimulera landstingen till att ge sjukskrivningsfrågorna högre prioritet i hälso- och sjukvården och utveckla sjukskrivningsprocessen, har för åren 2006–2008 ekonomiska incitament, den s.k. sjukvårdsmiljarden, funnits. Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 föreslagit att 1 miljard kronor årligen avsätts. På kort sikt är medlen avsedda att möjliggöra en förlängning av nuvarande modell. På längre sikt är målsättningen att utveckla en långsiktigt hållbar modell där hälso- och sjukvården tar medansvar för utvecklingen av ohälsokostnaderna.

Utskottet vill även framhålla att riksdagen våren 2008 ställt sig bakom regeringens proposition 2007/08:136 En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete vars syfte är att sjukskrivna ska komma tillbaka i arbete fortare.

Försäkringskassan förutser i sin kvartalsprognos den 1 augusti 2008 en snabb minskning av ohälsotalet till och med 2011. Ohälsotalet som i dag ligger på 36,6 väntas sjunka till drygt 29 dagar år 2011. Osäkerheten i beräkningen är dock stor.

Utskottet konstaterar att ohälsan minskar stadigt. De av regeringen initierade åtgärderna, inklusive från årsskiftet bättre möjligheter för ett stort antal personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att arbeta, ger starkt stöd för att ohälsan fortsatt kommer att minska. Utskottet anser inte att tillkännagivanden om stöd för återgång i arbete eller för att förhindra långa sjukskrivningar är nödvändiga.

Därmed avstyrks motion Sf29 yrkandena 5, 6 och 8.

Socialförsäkringsutredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om tillsättande av en socialförsäkringsutredning.

Jämför reservation 4 (s, v, mp).

Motion

I motion Sf29 av Veronica Palm m.fl. (s, v, mp) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att en socialförsäkringsutredning bör tillsättas. Motionärerna framhåller att det som inte har fungerat i sjukskrivningsprocessen bör ses över och åtgärdas. Den parlamentariska socialförsäkringsutredning som riksdagen fattat beslut om är mycket angelägen att tillsätta. En sådan utredning har utmärkta möjligheter att belysa bristerna och behoven och därefter föreslå åtgärder.

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen för 2009 anges att en parlamentarisk utredning ska tillsättas för att formulera principer för ett sammanhållet, balanserat och hållbart socialförsäkringssystem. Utredningen ska ha som utgångspunkt att socialförsäkringssystemet ska ge en god ekonomisk trygghet och samtidigt utformas så att det understödjer arbetslinjen. Utredningen ska eftersträva ett brett samarbete med myndigheter och organisationer.

Motion Sf29 yrkande 4 får anses tillgodosedd och avstyrks därmed.

Rehabiliteringsutredning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rehabiliteringsutredning och finansiell samordning.

Jämför reservation 5 (s, v, mp).

Motion

I motion Sf29 av Veronica Palm m.fl. (s, v, mp) begärs i yrkande 9 ett tillkännagivande om arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredning. Motionärerna ser ett behov av att införa ett reellt ansvar för arbetsgivaren att aktivt medverka till framtagande av en rehabiliteringsutredning för den som är sjukskriven från arbetsplatsen.

I motionens yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om finansiell samordning och övrig samverkan på rehabiliteringsområdet. Motionärerna begär att en uppgradering och utveckling av insatserna inom finansiell samordning samt övrig samverkan på rehabiliteringsområdet utreds. Motionärerna framhåller att man gärna kan bygga vidare på erfarenheterna från den finansiella samordningen mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, sjukvården och socialtjänsten och även ta till vara de norska erfarenheterna av en gemensam ingång för omställningsåtgärder.

Utskottets ställningstagande

Den 1 juli 2007 avskaffades kravet på att arbetsgivare ska genomföra rehabiliteringsutredningar. I betänkande 2007/08:SfU1 fann utskottet inte skäl att ändra sin tidigare inställning i denna fråga och avstyrkte därmed motioner om återinförande av arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Utskottet anser att riksdagen ska vidhålla sin inställning. Därmed avstyrks motion Sf29 yrkande 9.

I budgetpropositionen för 2009 anges att regeringen tidigare har uttalat att det är angeläget att göra den finansiella samordningen mer flexibel för att i större utsträckning kunna bedriva denna form av samordning utifrån

lokala förutsättningar. Statskontoret, som har regeringens uppdrag att utvärdera den finansiella samordningen (Finsam), kommer att lämna sin slutrapport i december 2008. Regeringen avser därefter att återkomma i frågan.

Frågan om förändringar av Finsam bereds inom regeringskansliet. Motion Sf29 yrkande 7 är därmed delvis tillgodosedd och avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förbättrad arbetsförmåga, punkt 1 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkran (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 16 kap. 7 och 7 a §§. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkande 3 och avslår proposition 2007/08:124 i denna del.

Ställningstagande

För att kunna besluta om minskning eller indragning av sjukersättning måste Försäkringskassan, precis som vid beviljande av sjukersättning, bedöma den försäkrades förmåga att varaktigt utföra förvärsarbete. Om arbetsförmågan har förbättrats väsentligt är sannolikheten relativt stor för att den försäkrade ska kunna behålla den uppvisade arbetsförmågan även framåt i tiden, så att en högre eller ny sjukersättning inte måste beviljas efter en förnyad prövning. I dag tillämpas bestämmelsen så att sjukersättning inte minskas eller dras in förrän den försäkrade har uppvisat förbättrad arbetsförmåga i minst tre månader. Vi anser att detta även fortsättningsvis ska gälla. Regeringens förslag om att sjukersättning ska kunna dras in eller minskas om arbetsförmågan har förbättrats bör därför avslås.

2. Utvärdering m.m., punkt 3 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkran (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi är positiva till att pröva förslag som kan minska inlåsnings effekter och sänka trösklarna för dem som redan har sjukersättning men som kan ha en viss restarbetsförmåga. Det handlar då om att ge människor både stöd och trygghet att åstadkomma en förändring. En ökad möjlighet för personer med sjukersättning att pröva på att jobba, men samtidigt ha en trygghetsgaranti i botten, är då en möjlighet.

Vi anser dock att det finns vissa oklarheter i regeringens förslag om de särskilda reglerna när det gäller dels personkretsens omfattning, dels hur Försäkringskassan ska kunna hantera den administration reglerna medför, dels tillämpningen av de olika reglerna för olika grupper. Konstruktionen av fribeloppen för olika nivåer av sjukersättning och beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst behöver också analyseras ytterligare. Slutligen bör förslaget konsekvenser på jämställdheten utvärderas. Därför bör en uppföljning och utvärdering genomföras senast tre år efter ikraftträdandet.

3. Åtgärder för återgång i arbete m.m., punkt 4 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkandena 5, 6 och 8.

Ställningstagande

Vi anser att fokuseringen på begränsningar i sjukskrivningstiderna måste växlas mot reella stödsatser, inkluderande förebyggande insatser, som den enskilde har möjligheter att påverka. Insatserna bör sättas in tidigare och närmare arbetsplatsen samt samordnas mer än vad som nu sker. Tydligare fokus bör läggas på individen i stället för på systemen. Stöd bör lämnas utifrån de egna förutsättningarna, t.ex. i form av stödperson, medicinsk behandling, psykoterapi, utbildning, arbetsträning, konkreta anpassningsåtgärder på arbetsplatsen, flexibla arbetstider, mindre stressigt arbetsliv samt ökade möjligheter att pröva annat arbete under sjukskrivningstiden.

4. Socialförsäkringsutredning, punkt 5 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkran (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att det som inte har fungerat i sjukskrivningsprocessen bör ses över och åtgärdas. Vi menar att den parlamentariska socialförsäkringsutredning som riksdagen fattat beslut om är mycket angelägen att tillsätta snarast möjligt. Den skulle ha en utmärkt möjlighet att belysa bristerna och behoven, och därefter föreslå åtgärder. Vi är oroade över att regeringen väljer att föregripa en utredning genom att lägga fram omfattande lagförslag på sjukförsäkringsområdet. På det viset riskerar man försitta chansen till en bred politisk uppgörelse som ger förutsättning för den långsiktighet som behövs i socialförsäkringssystemen för att enskilda människor och arbetsgivare ska känna trygghet.

5. Rehabiliteringsutredning, punkt 6 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkran (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkande 9.

Ställningstagande

Arbetsgivaren är en viktig aktör när det gäller den sjukes rehabilitering. Att arbetsgivares ansvar för att göra rehabiliteringsutredningar upphörde den 1 juli 2007 försvårar detta arbete och även arbetet med att få bukt med dåliga arbetsmiljöer. Det finns således behov av att införa ett reellt ansvar för arbetsgivaren att aktivt medverka till att ta fram rehabiliteringsutredningar.

6. Finansiell samordning, punkt 7 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s), Gunvor G Ericson (mp) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf29 yrkande 7.

Ställningstagande

För att förhindra att människor hamnar mellan systemen efter längre sjukdomsperioder förstärktes under den förra regeringen samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Dessa myndigheters stöd till de enskilda måste emellertid bli bättre. Samtidigt vill vi bygga vidare på erfarenheterna från den finansiella samordningen mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, socialtjänsten och hälso- och sjukvården samt ta till vara erfarenheterna från Norge om en gemensam ingång till Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och delar av socialtjänsten för personer som är i behov av insatser.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:124 Från sjukersättning till arbete:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närstående vård,
4. lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,
7. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Följdmotionen

2007/08:Sf29 av Veronica Palm m.fl. (s, mp, v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning och utvärdering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till rehabilitering, även för dem som omfattas av de särskilda reglerna i 16 a kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa kravet på väsentligt förbättrad arbetsförmåga och därmed de förslagna ändringarna i 16 kap. 7 § och den nya 16 kap. 7 a § AFL.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en socialförsäkringsutredning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reellt stöd som en viktig förutsättning för återgång i arbete.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om viktiga förutsättningar för att hindra inflödet i långa sjukskrivningar och till sjukersättning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiell samordning och övrig samverkan på rehabiliteringsområdet.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på stöd för återgång i arbete.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 16 kap. 15 § ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 2, 5, 7 och 9 §§, 4 kap. 7 och 14 §§, 16 kap. 7–8, 14 och 16 §§ samt 22 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 16 kap. 7 a och 17 §§, och ett nytt kapitel, 16 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.**2 §²**

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

Senaste lydelse av 16 kap. 15 § 2001:489.

² Senaste lydelse 2006:1537.

fastställs av Försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete *skall* därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda *skall* undantas *skall* i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall *skall* den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, *skall* ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning *skall* bortses från ersättning som enligt 2 a § *skall* anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att till-

fastställs av Försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete *ska* därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda *ska* undantas *ska* i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall *ska* den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, *ska* ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning *ska* bortses från ersättning som enligt 2 a § *ska* anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att till-

godose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag *skall* vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller en person som är närstående till någon av dem. Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående person avses detsamma som i inkomstskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning *skall* alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten *skall*, där förhållandena inte är kända för Försäkringskassan, grundas på de upplysningar som Försäkringskassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning *skall* gälla semester-

godose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag *ska* vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller en person som är närstående till någon av dem. Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående person avses detsamma som i inkomstskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning *ska* alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten *ska*, där förhållandena inte är kända för Försäkringskassan, grundas på de upplysningar som Försäkringskassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning *ska* gälla semesterersättning. Inkomst av arbete för

ersättning. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst enligt denna paragraf ska det bortses från inkomst som hänför sig till sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

5 §³

Försäkringskassan *skall* besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos Försäkringskassan. Av beslutet *skall* framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen *skall* omprövas

Försäkringskassan *ska* besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos Försäkringskassan. Av beslutet *ska* framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen *ska* omprövas

a) när Försäkringskassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn har beviljats den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges har ändrats med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

d) när tjänstepension har beviljats den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § har upphört, samt

f) när livränta har beviljats den försäkrade enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta har ändrats.

Ändring som avses i första stycket *skall* gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som

Ändring som avses i första stycket *ska* gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats

³ Senaste lydelse 2007:811.

ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b, d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

2. erhåller periodiskt ekonomiskt stöd, utgivet enligt särskilda avtal mellan arbetsmarknadens parter, enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning *skall* Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, *skall* årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan

enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b, d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

2. erhåller periodiskt ekonomiskt stöd, utgivet enligt särskilda avtal mellan arbetsmarknadens parter, enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning *ska* Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, *ska* årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan

behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbets-skadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning *skall* Försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 *skall* dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppstår studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket *a skall* ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 kap. 15 §.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket *skall* göras senast när den försäkrade gör anspråk på ersättning som betalas ut per dag.

behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbets-skadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning *ska* Försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 *ska* dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppstår studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket *a ska* ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket *ska* göras senast när den försäkrade gör anspråk på ersättning som betalas ut per dag.

Lydelse enligt prop. Föreslagen lydelse
2007/08:136

7 §

Sjukpenning utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Vid bedömningen av om sjukdom föreligger ska bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. Med sjukdom jämföras ett tillstånd av nedsatt

arbetsförmåga, som orsakats av sjukdom för vilken sjukpenning utgetts och som fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel sjukpenning. Om arbetsförmågan inte saknas helt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar utges tre fjärdedels sjukpenning. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men med minst hälften utges halv sjukpenning. I annat fall utges en fjärdedels sjukpenning.

Vid bedömningen av om arbetsförmågan är nedsatt ska det beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att utföra sitt vanliga eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder den anställde. Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala arbetstid en viss dag, ska hans eller hennes arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande mån den dagen.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 90 dagar ska det även beaktas om den försäkrade kan försörja sig efter en omplacering till annat arbete hos arbetsgivaren.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 180 dagar ska det dessutom, om det inte finns särskilda skäl mot det, beaktas om den försäkrade har sådan förmåga så att han eller hon kan försörja sig själv genom förvärvsarbete på den reguljära arbetsmarknaden i övrigt, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 365 dagar ska det alltid beaktas om den försäkrade har sådan förmåga som anges i femte stycket.

I de fall den försäkrade är i behov av någon åtgärd som avses i 7 b § eller 22 kap., ska bedömningen enligt tredje–sjätte styckena göras med beaktande av den försäkrades arbetsförmåga efter en sådan åtgärd.

När det beräknas hur lång tid den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga enligt tredje–sjätte styckena ska dagar i sjukperioder läggas samman, om den försäkrade

1. har förvärvsarbetat under en period om mindre än 90 dagar mellan sjukperioderna, eller
2. inte har förvärvsarbetat alls mellan sjukperioderna.

Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning enligt fjärde–sjätte styckena ska göras i förhållande till högst ett heltidsarbete.

Vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning för tid under vilken han eller hon annars skulle ha uppburit föräldrapenning, ska arbetsförmågan anses nedsatt endast i den utsträckning som den försäkrades förmåga att vårda barnet är nedsatt på grund av sjukdomen.

Om den försäkrade uppstår sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, ska vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning bedömningen av hans eller hennes arbetsförmåga ske med bortseende från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig inkomst genom arbete som ligger till grund för den sjukersättning, aktivitetsersättning, pension eller livränta som utges.

För en försäkrad som förvärvs-

arbetar med stöd av 16 a kap. 2 § ska nedsättningen av arbetsförmågan, om det inte går att avgöra under vilken tid och till vilket förvärvsarbete nedsättningen är hänförlig, i första hand anses hänförlig till sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

För en försäkrad som förvärvsarbetar med stöd av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § ska bedömningen enligt elfte stycket alltid göras som om sjukersättning och livränta utges med oavkortade belopp.

9 §

En försäkrad kvinna har rätt till havandeskapspenning, om havandeskap har satt ned hennes förmåga att utföra uppgifterna i sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel och hon inte kan omplaceras till annat mindre ansträngande arbete enligt 19 § föräldraledighetslagen (1995:584).

En kvinna har även rätt till havandeskapspenning om hon inte får syssetsättas i sitt förvärvsarbete på grund av en föreskrift om förbud mot arbete under havandeskap, som har meddelats med stöd av 4 kap. 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160), om hon inte kan omplaceras till annat arbete enligt 18 § föräldraledighetslagen.

Havandeskapspenning utges i fall som avses i första stycket för varje dag som nedsättningen består, dock tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse, och i fall som avses i andra stycket för varje dag som förbudet gäller. Havandeskapspenning utges längst till och med den elfte dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

Som förvärvsarbete ska inte betraktas sådant förvärvsarbete som utförs under tid då kvinnan förvärvsarbetar med stöd av 16 a kap. 2 §. Om det inte går att avgöra under vilken tid kvinnan avstår från förvärvsarbete ska frånvaron i första hand anses som frånvaro från sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 kap.
7 §⁴**

Hel föräldrapenning för dag utges när föräldern inte förvärvsarbetar. Tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels föräldrapenning utges när föräldern förvärvsarbetar högst en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar respektive sju åttondelar av normal arbetstid.

Vid tillämpning av första stycket *skall* som förvärvsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, *skall* vid beräkningen enligt 6 § av föräldrapenning bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården.

Vid tillämpning av första stycket *ska* som förvärvsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, *ska* vid beräkningen enligt 6 § av föräldrapenning bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården.

Vid tillämpning av första stycket ska som förvärvsarbete inte betraktas sådant förvärvsarbete som utförs under tid då föräldern förvärvsarbetar med stöd av 16 a kap. 2 §. Om det inte går att avgöra under vilken tid föräldern avstår från förvärvsarbete ska frånvaron i första hand anses som frånvaro från sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

Lydelse enligt prop. Föreslagen lydelse
2007/08:136

14 §

Hel tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som avstår från förvärvsarbete. Tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som arbetar högst en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar respektive sju åttondelar av den tid föräldern skulle ha arbetat om han eller hon inte vårdat barnet. Bestämmelserna i 7 § andra *stycket* gäller i tillämpliga

Hel tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som avstår från förvärvsarbete. Tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som arbetar högst en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar respektive sju åttondelar av den tid föräldern skulle ha arbetat om han eller hon inte vårdat barnet. Bestämmelserna i 7 § andra *och tredje styckena* gäller i

⁴ Senaste lydelse 2001:141.

delar även i fråga om tillfällig föräldrapenning. tillämpliga delar även i fråga om tillfällig föräldrapenning.

Om inte annat följer av tredje eller fjärde stycket eller 14 a § ska till grund för beräkningen av beloppet för hel tillfällig föräldrapenning för dag läggas det tal som erhålls när 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten av anställning delas med årsarbetstiden. Vid beräkningen tillämpas 3 kap. 10 a § fjärde–sjätte styckena på motsvarande sätt för den tid som förmånen avser.

Ska tillfällig föräldrapenning utges på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete beräknas hel förmån för dag efter 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Beloppet avrundas till närmaste hela kronor.

Ska tillfällig föräldrapenning utges på grundval av sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas den del av förmånen som svarar mot inkomst av anställning enligt andra stycket medan den del av förmånen som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt tredje stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

7 §⁵

Om arbetsförmågan väsentligt förbättras för en försäkrad som uppbär *sjukersättning eller* aktivitetsersättning, *skall* förmånen dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen. En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *sjukersättning eller* aktivitetsersättning fattades *skall* därvid, om inte annat framkommer, antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Sådan *sjukersättning eller* aktivitetsersättning som omfattas av ett beslut enligt 15 § eller som har vilandeförklarats enligt 16 § får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under den tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete eller studier har uppvisat en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade deltar i sådan aktivitet som avses i 7 kap. 5 §.

Om arbetsförmågan väsentligt förbättras för en försäkrad som uppbär aktivitetsersättning, *ska* förmånen dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen. En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om aktivitetsersättning fattades *ska* därvid, om inte annat framkommer, antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Sådan aktivitetsersättning som har vilandeförklarats enligt 16 § får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under den tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete eller studier har uppvisat en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

⁵ Senaste lydelse 2006:365.

7 a §

Om arbetsförmågan förbättras för en försäkrad som uppbär sjukersättning ska förmånen dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen. En försäkrad som har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning fattades ska därvid, om inte annat framkommer, antas ha en förbättrad arbetsförmåga.

Sådan sjukersättning som har vilandeförklarats enligt 16 § får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete eller studier har uppvisat en förbättrad arbetsförmåga.

Sjukersättning, som utges tills vidare, som ska minskas eller dras in på grund av att arbetsförmågan har förbättrats får utges till dess att den försäkrade fått ett arbete som motsvarar den förbättring som uppkommit, dock längst sex månader.

7 b §⁶

En försäkrad som förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning eller aktivitetsersättning fattades har inte rätt att uppbära sådan ersättning för samma tid och i den omfattning som förvärvsarbetet utförs. *Detta gäller dock inte sådan sjukersättning eller aktivitetsersättning som omfattas av ett beslut enligt 15 §.*

En försäkrad som förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning eller aktivitetsersättning fattades har inte rätt att uppbära sådan ersättning för samma tid och i den omfattning som förvärvsarbetet utförs.

8 §⁷

Den som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning är skyldig

Den som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning är skyldig

⁶ Senaste lydelse 2001:489.

⁷ Senaste lydelse 2004:781.

att *utan oskäligt dröjsmål* anmäla till Försäkringskassan om han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§, eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får sjukersättningen eller aktivitetsersättningen dras in för viss tid eller tills vidare.

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att dennes sjukersättning eller aktivitetsersättning i den omfattning som anges i 15 och 16 §§ skall betalas ut eller förklaras vilande under tid som den försäkrade förvärvsarbetar eller studerar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om förmånen fattades. Ett

att anmäla till Försäkringskassan om han eller hon avser att

- börja förvärvsarbete,
- börja förvärvsarbete i större omfattning än tidigare eller
- fortsätta att förvärvsarbete efter tid som avses i 16 §.

Detsamma gäller om arbetsförmågan för den som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning förbättras respektive väsentligt förbättras utan att han eller hon avser att

- börja förvärvsarbete,
- börja förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller
- fortsätta att förvärvsarbete efter tid som avses i 16 §.

Anmälan om förvärvsarbete ska göras innan detta påbörjas, utökas eller fortsätter efter tid som avses i 16 §. Anmälan om förbättrad respektive väsentligt förbättrad arbetsförmåga ska göras utan oskäligt dröjsmål.

Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan utan giltigt skäl, får sjukersättningen eller aktivitetsersättningen dras in för viss tid eller tills vidare.

14 §⁸

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att dennes sjukersättning eller aktivitetsersättning i den omfattning som anges i 16 § ska förklaras vilande under tid som den försäkrade förvärvsarbetar eller studerar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om förmånen fattades. Ett sådant beslut får en-

⁸ Senaste lydelse 2006:365.

sådant beslut får endast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Sjukersättning och aktivitetsersättning som har förklarats vilande *skall inte* betalas ut för den tid som vilandeförklaringen avser.

Vilandeförklaring får avse hel sjukersättning eller aktivitetsersättning eller en sådan kvotdel därav som anges i 7 kap. 2 §. Vid bedömning av hur stor del av förmånen som *skall* vilandeförklaras *skall* beaktas omfattningen av det förvärsarbete som den försäkrade avser att utföra. Vid studier *skall* dock alltid den beviljade förmånen i sin helhet vilandeförklaras.

dast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Sjukersättning och aktivitetsersättning som har förklarats vilande *ska* inte betalas ut för den tid som vilandeförklaringen avser.

Vilandeförklaring får avse hel sjukersättning eller aktivitetsersättning eller en sådan kvotdel därav som anges i 7 kap. 2 §. Vid bedömning av hur stor del av förmånen som *ska* vilandeförklaras *ska* beaktas omfattningen av det förvärsarbete som den försäkrade avser att utföra. Vid studier *ska* dock alltid den beviljade förmånen i sin helhet vilandeförklaras.

16 §⁹

Försäkringskassan får förklara sjukersättningen eller aktivitetsersättningen vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 15 §. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får Försäkringskassan i stället besluta att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Sjukersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket under högst tjugofyra månader, dock längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet enligt 15 § omfattar. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får sjukersättningen vilandeförklaras längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

Aktivitetsersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket längst till utgången av den period som beslutet om aktivitetsersättning omfattar.

Försäkringskassan får besluta att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen *ska* förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Sjukersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket under högst tjugofyra månader, dock längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

⁹ Senaste lydelse 2004:781.

17 §

Försäkringskassan får besluta att en försäkrad som förvärvsarbetar, då sjukersättningen eller aktivitetsersättningen helt eller delvis har förklarats vilande, för varje månad under en period om tolv månader ska erhålla ett belopp som motsvarar 25 procent av den sjukersättning eller aktivitetsersättning som har förklarats vilande.

16 a kap. Särskilda bestämmelser om sjukersättning**1 §**

För den som för juni 2008 hade rätt till sjukersättning enligt 7 kap. 1 § och vars arbetsförmåga har ansetts varaktigt nedsatt (icke tidsbegränsad sjukersättning) ska bestämmelserna i detta kapitel gälla i stället för bestämmelserna i 16 kap. 7 a, 8, 14 och 16–18 §§ om inte annat följer av 14 eller 15 §.

Vad som sägs i första stycket ska inte gälla för en försäkrad som får sjukersättning med en högre förvänsnivå efter juni 2008.

2 §

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att hans eller hennes sjukersättning, i den omfattning som anges i 3 och 4 §§, ska betalas ut när den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättningen fattades. Sådan ansökan ska göras för varje år.

3 §

Sjukersättning enligt 2 § ska betalas ut med ett preliminärt belopp och bestämmas slutligt i efterhand på grundval av den

fastställda reduceringsinkomsten.

4 §

Sjukersättningen ska minskas med 50 procent av reduceringsinkomsten till den del den överstiger ett visst fribelopp, som

– för den som får hel sjukersättning är 1 prisbasbelopp,

– för den som får tre fjärdedels sjukersättning är 2,6 prisbasbelopp,

– för den som får två tredjedelar av hel sjukersättning är 3,6 prisbasbelopp,

– för den som får halv sjukersättning är 4,2 prisbasbelopp, och

– för den som får en fjärdedels sjukersättning är 5,8 prisbasbelopp.

Sjukersättning utges inte i den utsträckning den beräknade sjukersättningen tillsammans med reduceringsinkomsten överstiger åtta prisbasbelopp.

Avdraget enligt första stycket ska i första hand göras från inkomstrelaterad sjukersättning.

Reduceringsinkomst

5 §

Reduceringsinkomsten beräknas med utgångspunkt i den pensionsgrundande inkomst som beslutats enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Från denna inkomst ska avdrag göras för sådan inkomst som avses i 2 kap. 5 § 2 när det gäller belopp enligt lägstnivån, 5, 7 och 17 samma lag. Därefter ska det avdrag som enligt 2 kap. 22 § samma lag ska göras för debiterad allmän pensionsavgift läggas till reduceringsinkomsten i den utsträckning avgiften hänför sig till de i reduceringsinkomsten inräknade inkomsterna.

Utländska inkomster ska ingå i reduceringsinkomsten, om de är

av motsvarande slag som dem i första stycket och skulle ha varit pensionsgrundande enligt 2 kap. lagen om inkomstgrundad ålderspension om de intjänats i Sverige.

Preliminär sjukersättning

6 §

Preliminär sjukersättning beräknas efter en uppskattad reduceringsinkomst och ska så nära som möjligt motsvara den slutliga sjukersättning som kan antas komma att bestämmas enligt detta kapitel.

Preliminär sjukersättning betalas ut med ett månadsbelopp, som avrundas nedåt till närmast hela kronor.

Slutlig sjukersättning

7 §

Slutlig sjukersättning bestäms för varje år under vilket preliminär sjukersättning har betalats ut. Slutlig sjukersättning bestäms efter den tidpunkt då pensionsgrundande inkomst har beslutats enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Återbetalning, m.m.

8 §

Bestäms den slutliga sjukersättningen till högre belopp än som har betalats ut i preliminär sjukersättning för samma år, ska skillnaden betalas ut. Bestäms den slutliga sjukersättningen till lägre belopp än som har betalats ut i preliminär sjukersättning för samma år, ska skillnaden betalas tillbaka.

Belopp under 1 200 kronor ska inte betalas ut eller betalas tillbaka.

Belopp som ska betalas ut enligt första stycket ska ökas med ett tillägg. Tillägget på det överskjutande beloppet beräknas med ledning av den statslåneränta som

gällde vid utgången av det år som sjukersättningen avser. På belopp som ska betalas tillbaka enligt första stycket ska en avgift betalas. Avgiften på återbetalningsbeloppet beräknas med ledning av den statslåneränta som gällde vid utgången av det år som sjukersättningen avser.

Regeringen fastställer tillägget och avgiften.

9 §

Försäkringskassan ska besluta om återbetalning enligt 8 §. Om det finns särskilda skäl för det får Försäkringskassan efterge krav på återbetalning helt eller delvis. Vid bedömning av om det finns sådana skäl ska den försäkrades förmåga att kunna betala tillbaka sjukersättningen särskilt beaktas. För att rätten till eftergift ska kunna prövas ska skyldigheten enligt 10 § att anmäla ändringar i fråga om inkomst ha fullgjorts av den försäkrade. Om han eller hon inte har anmält sådana ändringar kan eftergift ändå prövas om den försäkrade skäligen inte borde ha insett att han eller hon var skyldig att göra sådan anmälan. Om den försäkrade medvetet eller av oakt-samhet lämnat felaktiga uppgifter till grund för beräkningen av den preliminära sjukersättningen, får kravet på återbetalning inte efterges.

Ändrade förhållanden

10 §

Den som får eller har fått preliminär sjukersättning är skyldig att utan oskäligt dröjsmål till Försäkringskassan anmäla sådana ändringar i fråga om inkomst och andra förhållanden, som kan antas innebära att slutlig sjukersättning inte kommer att beviljas eller kommer att beviljas med lägre belopp än den preliminära sjukersätt-

ningen.

11 §

Ett beslut om preliminär sjukersättning ska ändras om något har inträffat som ska påverka storleken av sjukersättningen. Försäkringskassan får underlåta att besluta om ändring, om ändringen endast i ringa utsträckning påverkar sjukersättningen.

12 §

Om den försäkrades pensionsgrundande inkomst ändras efter det att slutlig sjukersättning bestämts och ändringen innebär att sjukersättningen skulle ha varit högre eller lägre, ska en ny slutlig sjukersättning bestämmas, om den försäkrade begär det inom ett år från det att beslutet om ändring av den pensionsgrundande inkomsten meddelades eller om Försäkringskassan tar upp frågan.

En fråga om ny slutlig sjukersättning enligt denna paragraf får inte tas upp efter utgången av femte året efter det år beslutet om pensionsgrundande inkomst meddelades.

Ansökan m.m.

13 §

Ansökan ska göras skriftligen hos Försäkringskassan innan sådant förvärvsarbete som avses i 2 § påbörjas.

14 §

Ansökan som, utan giltig anledning, görs efter den tid som anges i 13 § ska avslås. Därvid ska bestämmelserna i detta kapitel inte gälla. I stället ska bestämmelserna i 16 kap. 7 a § första och andra styckena och 7 b, 8, 14 samt 16–18 §§ gälla. Motsvarande ska gälla för den som förvärvsarbetar utan att ha gjort en ansökan.

15 §

Efter ansökan av den försäkrade får Försäkringskassan besluta att minska eller dra in sjukersättningen, dock inte i större omfattning än vad den försäkrade har ansökt om. Därvid ska bestämmelserna i 16 kap. 7 a § första stycket tillämpas. För sådan sjukersättning som återstår efter minskning ska bestämmelserna i detta kapitel fortfarande gälla.

22 kap.**9 §¹⁰**

Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel rehabiliteringspenning. Om arbetsförmågan inte saknas helt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar utges tre fjärdedels rehabiliteringspenning. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men med minst hälften utges halv rehabiliteringspenning. I annat fall utges en fjärdedels rehabiliteringspenning.

Arbetsförmågan *skall* under tiden för rehabiliteringsåtgärden anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av åtgärden är förhindrad att förvärvsarbeta.

Arbetsförmågan *ska* under tiden för rehabiliteringsåtgärden anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av åtgärden är förhindrad att förvärvsarbeta.

Vid tillämpning av första stycket ska det bortses från sådan arbetsförmåga som den försäkrade nyttjar i samband med förvärvsarbete som utförs med stöd av 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om det inte går att avgöra under vilken tid och till vilket förvärvsarbete nedsättningen av arbetsförmågan är hänförlig ska denna i första hand anses hänförlig till sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2008 i fråga om 16 a kap. och i övrigt den 1 januari 2009. Bestämmelserna i 16 a kap. ska dock tillämpas först för tid från och med den 1 januari 2009.

2. Äldre bestämmelser i 16 kap. 15 § gäller fortfarande för beslut som har fattats före ikraftträdandet och som avser försäkrade som inte omfattas av bestämmelserna i 16 a kap. 1 §. De nya bestämmelserna i 16 kap. 17 § gäller i ett sådant fall först från och med månaden efter den tid som beslutet enligt 16 kap. 15 § avsåg.

¹⁰ Senaste lydelse 1991:1040.

3. Äldre bestämmelser i 3 kap. 5 § och 16 kap. 7 och 7 b §§ gäller fortfarande för sådan tid som omfattas av ett beslut enligt den upphävda 16 kap. 15 §.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹

dels att 4 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 13 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 5 §²

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränteunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan första gången *skall* utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden.

Vid tillämpningen av första stycket gäller följande avvikelser från bestämmelserna i 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring. Vid beräkningen *skall* också andra skattepliktiga förmåner än pengar beaktas. Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483) undantas vid beräkning av skatteavdrag. Semesterlön och semesterersättning *skall* medräknas utan den begränsning som anges i 3 kap. 2 § tredje stycket lagen om allmän försäkring. Inkomst i form av skattepliktiga förmåner *skall* värderas på det sätt som är föreskrivet för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränteunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan första gången *ska* utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden.

Vid tillämpningen av första stycket gäller följande avvikelser från bestämmelserna i 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring. Vid beräkningen *ska* också andra skattepliktiga förmåner än pengar beaktas. Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483) undantas vid beräkning av skatteavdrag. Semesterlön och semesterersättning *ska* medräknas utan den begränsning som anges i 3 kap. 2 § tredje stycket lagen om allmän försäkring. Inkomst i form av skattepliktiga förmåner *ska* värderas på det sätt som är föreskrivet för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. *Inkomst av sådant*

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 2005:335.

Vid beräkning av livränteunderlaget får även beaktas ett löneavtal som har träffats efter den tidpunkt från vilken livräntan första gången *skall* utges om avtalet omfattar denna tidpunkt.

förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 § lagen om allmän försäkring ska medräknas.

Vid beräkning av livränteunderlaget får även beaktas ett löneavtal som har träffats efter den tidpunkt från vilken livräntan första gången *ska* utges om avtalet omfattar denna tidpunkt.

13 §

Utan hinder av bestämmelserna i 12 § första stycket ska följande gälla.

Ett beslut om sjukersättning enligt 16 a kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring ska också omfatta sådan livränta som enligt 6 kap. 1 § är samordnad med sjukersättningen. Därvid ska vad som där sägs om sjukersättning även avse livränta.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2008. Bestämmelserna ska dock tillämpas först för tid från och med den 1 januari 2009.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Hel ersättning utges till en vårdare som avstår från förvärvsarbete. Halv eller fjärdedels ersättning utges till en vårdare som arbetar högst hälften respektive högst tre fjärdedelar av den tid han skulle ha arbetat om han inte vårdat den sjuke. Vid beräkning av antalet dagar med rätt till ersättning anses två dagar med halv eller fyra dagar med fjärdedels ersättning som en dag.

Om någon vårdar mer än en person under samma tid berättigar det inte till ytterligare ersättning.

Vid tillämpning av första stycket ska som förvärvsarbete inte betraktas sådant förvärvsarbete som utförs under tid då vårdaren förvärvsarbetar med stöd av 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om det inte går att avgöra under vilken tid vårdaren avstår från förvärvsarbete ska frånvaron i första hand anses som frånvaro från sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 § lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Hel smittbärrpenning utges till en smittbärare som måste avstå helt från förvärvsarbete. En fjärdedels, halv eller tre fjärdedels smittbärrpenning utges till en smittbärare som arbetar högst tre fjärdedelar, hälften respektive en fjärdedel av den tid han annars skulle ha arbetat.

Vid tillämpning av första stycket ska som förvärvsarbete inte betraktas sådant förvärvsarbete som utförs under tid då smittbäraren förvärvsarbetar med stöd av 16 a kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om det inte går att avgöra under vilken tid smittbäraren avstår från förvärvsarbete ska frånvaron i första hand anses som frånvaro från sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 § lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 1990:160.

5 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 30 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 30 §¹

Följande ersättningar i samband med sjukdom m.m. ska tas upp om de grundar sig på förvärvsinkomst på grund av tjänst:

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. sjukpenning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän,

3. ersättning enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

4. smittbärrpenning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare, och

5. ersättningar enligt andra lagar eller författningar vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller i samband med militärtjänstgöring.

Även sjukersättning och aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring ska tas upp.

Även sjukersättning och aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring ska tas upp. *Sådan ersättning som anges i 16 kap. 17 § nämnda lag ska dock inte tas upp.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2007:1419.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

En efterlevande som vid utgången av år 2002 uppbar eller hade rätt till folkpension eller tilläggspension i form av särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som alltjämt uppfyller förutsättningarna i 8 kap. 6–10 §§ och 14 kap. 5 § samma lag i paragrafens lydelse före den 1 januari 2003 har rätt till särskild efterlevandepension och garantipension till sådan pension enligt bestämmelserna i denna paragraf.

I fråga om efterlevande som avses i denna paragraf och som i december 2002 uppbar partiell särskild efterlevandepension *skall* pensionen beräknas och utges enligt följande:

med 85 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft tre fjärdedelar av hel särskild efterlevandepension,

med 65 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft halv särskild efterlevandepension,

med 28 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft en fjärdedel av hel särskild efterlevandepension.

Vid beräkningen av särskild efterlevandepension *skall* gälla vad som föreskrivs i 6 § tredje–femte styckena. Den efterlevande *skall* vidare ha rätt till garantipension som beräknas enligt bestämmelserna i 7 § tredje–sjunde styckena. Därvid *skall* vad som där sägs om omställningspension avse särskild efterlevandepension.

Bestämmelserna i 8 kap. 12 § lagen om allmän försäkring i deras lydelse före den 1 januari 2003 *skall* gälla även efter utgången av år 2002. Därvid *skall* med särskild efterlevandepension likställas särskild efterlevandepension och garantipension till sådan pension

I fråga om efterlevande som avses i denna paragraf och som i december 2002 uppbar partiell särskild efterlevandepension *ska* pensionen beräknas och utges enligt följande:

Vid beräkningen av särskild efterlevandepension *ska* gälla vad som föreskrivs i 6 § tredje–femte styckena. Den efterlevande *ska* vidare ha rätt till garantipension som beräknas enligt bestämmelserna i 7 § tredje–sjunde styckena. Därvid *ska* vad som där sägs om omställningspension avse särskild efterlevandepension.

Bestämmelserna i 8 kap. 12 § lagen om allmän försäkring i deras lydelse före den 1 januari 2003 *ska* gälla även efter utgången av år 2002. Därvid *ska* med särskild efterlevandepension likställas särskild efterlevandepension och garantipension till sådan pension

¹ Senaste lydelse 2002:215.

beräknad enligt andra och tredje styckena och med förtidspension *skall* likställas sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 7 kap. lagen om allmän försäkring. Minskning *skall* göras i första hand på garantipension och därefter på beloppet enligt 6 § tredje stycket 2 före minskning av annan särskild efterlevandepension.

Om den efterlevande har ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension utges *inte* särskild efterlevandepension.

För efterlevande som avses i denna paragraf *skall* gälla vad som föreskrivs dels om omställningspension och garantipension till sådan pension i 1, 7 och 8 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, dels om särskild efterlevandepension i 16 kap. 1 § tredje och femte styckena samt 2, 3, 7 a, 8 och 9 §§, 18 kap.17 § och 20 kap. 3 § lagen om allmän försäkring i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2003.

beräknad enligt andra och tredje styckena och med förtidspension *ska* likställas sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 7 kap. lagen om allmän försäkring. Minskning *ska* göras i första hand på garantipension och därefter på beloppet enligt 6 § tredje stycket 2 före minskning av annan särskild efterlevandepension.

För efterlevande som avses i denna paragraf *ska* gälla vad som föreskrivs dels om omställningspension och garantipension till sådan pension i 1, 7 och 8 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, dels om särskild efterlevandepension i 16 kap. 1 § tredje och femte styckena samt 2, 3, 7 a, 8 och 9 §§, 18 kap.17 § och 20 kap. 3 § lagen om allmän försäkring i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2003.

Om den efterlevande har sådan sjukersättning som kan utges enligt bestämmelserna i 16 a kap. lagen om allmän försäkring ska vid tillämpning av fjärde stycket minskning göras med sjukersättning innan denna har minskats enligt 16 a kap. 3 § samma lag. Vidare ska inte bestämmelserna i 16 kap. 7 a § lagen om allmän försäkring i deras lydelse före den 1 januari 2003 tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2008. Bestämmelserna ska dock tillämpas först för tid från och med den 1 januari 2009.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. ska ha följande lydelse.

2 §¹

Bostadstillägg enligt denna lag kan utges till den som uppbär

1. hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller hel garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

2. sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. änkepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

4. änkepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

5. särskild efterlevandepension enligt lagen om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

6. hustrutillägg enligt lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension, eller

7. pension eller invaliditetsförmån enligt lagstiftningen i en stat som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, under förutsättning att förmånen motsvarar svensk pension eller ersättning enligt 1–6.

Bostadstillägg kan också utges till en änka som enbart på grund av bestämmelserna i 1 kap. 6 § tredje stycket lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn inte uppbär änkepension.

Bostadstillägg kan också utges när sjukersättning eller aktivitetsersättning har vilandeförklarats enligt 16 kap. 16 § lagen om allmän försäkring eller har dragits in i fall som avses i 16 kap. 20 § samma lag.

Bostadstillägg kan också utges till en person som enbart på grund av bestämmelserna i 16 a kap. 3 § lagen om allmän försäkring inte uppbär sjukersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2008. Bestämmelserna ska dock tillämpas först för tid från och med den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2002:305.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

16 a kap.

1 §

För den som för juni 2008 hade rätt till sjukersättning enligt 7 kap. 1 § och vars arbetsförmåga har ansetts varaktigt nedsatt (icke tidsbegränsad sjukersättning) ska bestämmelserna i detta kapitel gälla i stället för bestämmelserna i 16 kap. 7 a, 8, 14 och 16-18 §§ om inte annat följer av 14 eller 15 §.

Vad som sägs i första stycket ska inte gälla för en försäkrad som får sjukersättning med en högre förmånsnivå efter juni 2008.

För den som för juni 2008 hade rätt till sjukersättning enligt 7 kap. 1 § och vars arbetsförmåga har ansetts varaktigt nedsatt (icke tidsbegränsad sjukersättning) ska bestämmelserna i detta kapitel gälla i stället för bestämmelserna i 16 kap. 7 a, 8, 14 och 16-18 §§ om inte annat följer av 14 eller 15 §. *Detsamma gäller för den som före den 1 juli 2008 beviljats icke tidsbegränsad sjukersättning för tid från och med juli 2008.*

Vad som sägs i första stycket ska inte gälla för en försäkrad som får sjukersättning med en högre förmånsnivå efter juni *eller, för den som avses i första stycket andra meningen, juli 2008.*

2 §

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att hans eller hennes sjukersättning, i den omfattning som anges i 3 och 4 §§, ska betalas ut när den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättningen fattades. *Sådan ansökan ska göras för varje år.*

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att hans eller hennes sjukersättning, i den omfattning som anges i 3 och 4 §§, ska betalas ut när den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättningen fattades.

13 §

Ansökan ska göras skriftligen hos Försäkringskassan innan sådant förvärvsarbete som avses i 2 § påbörjas.

Ansökan ska göras skriftligen hos Försäkringskassan *varje år* innan sådant förvärvsarbete som avses i 2 § påbörjas *för året.*